

บทที่ 8

ผู้ใช้ให้กระทำความผิด

การกระทำความผิดนอกจากตัวผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดด้วยตนเองแล้ว บางครั้งอาจก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดด้วย การก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดนี้อาจเป็นการใช้ให้บุคคลกระทำความผิดที่เดียวตามมาตรา 84 หรืออาจใช้วิธีโฆษณา ประกาศแก่บุคคลทั่วไป ตาม มาตรา 85 ก็ได้

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 84 บัญญัติว่า “ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้ บังคับ ชูเชิญ จ้างวานหรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด

ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ ถ้าความผิดมิได้กระทำความผิดลง ไม่ว่าจะเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังไม่ได้กระทำหรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวสามารถแยกพิจารณาได้เป็น 2 กรณี คือ

1. กรณีที่ผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิด
2. กรณีที่ความผิดมิได้กระทำลง

1. **กรณีที่ผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิด** ในกรณีนี้ผู้ใช้จะต้องรับโทษเสมือนตัวการ กล่าวคือเสมือนได้กระทำความผิดนั้นด้วยตนเอง ตามประมวลกฎหมายอาญาเรียกผู้นั้นว่า “ผู้ใช้ให้กระทำความผิด” ซึ่งองค์ประกอบสำหรับความผิดในกรณีเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดมีดังนี้

- 1.1 ต้องก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง
- 1.2 การกระทำนั้นเป็นความผิดอาญา
- 1.3 ต้องมีเจตนาที่จะก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำการนั้น ๆ

1.1 **ต้องก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง** หมายความว่าต้องเป็นผู้ที่ทำให้ผู้อื่นได้ตัดสินใจกระทำการนั้น ๆ และผู้นั้นได้กระทำการตามที่ได้ตัดสินใจ การก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำการนั้นแยกได้เป็น 2 ประการคือ

ก. **การก่อให้เกิดกระทำโดยตรง** ได้แก่การใช้ บังคับ ชูเชิญ จ้างวาน หรือยุยง ส่งเสริม เช่น จำเลยจ้างคนขุดคั้นนาบุกรุกที่ดินของผู้อื่นโดยไม่มีอำนาจ มีความผิดเป็นตัวการฐานใช้ให้กระทำความผิดฐานบุกรุก และทำให้เสียหาย (คำพิพากษาฎีกาที่ 335/2493)

จำเลยให้ภริยาน้อยปลอมลายมือชื่อภริยาหลวงในการจำนองที่ดิน จำเลยมีความผิดฐานเป็น

ผู้ใช้ให้ปลอมเอกสาร (คำพิพากษาฎีกาที่ 1140/2462)

จำเลยหลอกลวงโจทก์ว่าจำเลยเป็นผู้ใกล้ชิดกับพนักงานอัยการและผู้พิพากษาแล้วเรียกร้องเอาเงินเพื่อจะนำไปให้เพื่อช่วยบุตรโจทก์พ้นคดีอาญา โจทก์หลงเชื่อได้มอบเงินให้จำเลยไป การกระทำของโจทก์ตั้งนี้เป็นความร่วมมือกับจำเลยในการนำสินบนไปให้เจ้าพนักงานอัยการอันอาจเชื่อได้ว่าโจทก์ผู้ใช้ให้จำเลยกระทำความผิดโจทก์จึงมิใช่ผู้เสียหายที่จะนำคดีมาฟ้องจำเลยได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 340/2506)

ข. การก่อให้เกิดกระทำโดยทางอ้อม หมายความว่านอกจากการก่อให้เกิดกระทำตาม ก. แล้วการก่อให้เกิดกระทำไม่ว่าด้วยวิธีอื่นใดก็ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด ความสำคัญอยู่ที่ว่าผู้ก่อให้เกิดกระทำต้องเป็นผู้ที่ทำให้ผู้กระทำได้ตกลงใจกระทำ และได้กระทำตามที่ได้ตกลงใจนั้น เช่น พุดชักจูงหรือพุดยั่ว ทำทนายว่าไม่กล้า หรือสั่งให้กระทำหรือแม้แต่ยุแหย่ให้ผู้นั้นไถ่ถอนผู้อื่น แต่การพุดแนะนำไม่ชัดขวางในการที่ผู้นั้นกระทำความผิดอยู่กรณีเหล่านี้ไม่เรียกว่าเป็นผู้ก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด ข้อสำคัญอยู่ที่ผู้กระทำต้องมีได้มีเจตนาจะกระทำอยู่แล้ว

ตัวอย่าง

เด็กทะเลาะจะชกต่อยกัน ล. บิดาของ ม. เด็กคนหนึ่งไม่ห้ามแต่กลับพุดเป็นเชิงยุว่า “อ้ายเอกมึงปากแข็งนัก จะให้หมยหงอตบมึงให้ได้เที่ยวหรือ” ม. จึงเข้าตบตีและตีเด็กอีกคนหนึ่ง ตัดสินว่า ล. มีความผิดฐานใช้ให้กระทำความผิด (คำพิพากษาฎีกาที่ 447/2457)

เจ้ามือการพนันร้องขึ้นว่า “ตี” จึงมีคนเข้าทำร้ายผู้เล่นการพนันที่เล่นได้แล้วจะเลิก เจ้ามือเป็นตัวการผู้ใช้ให้ทำร้ายร่างกาย (คำพิพากษาฎีกาที่ 574/2458)

บิดาร้องบอกบุตรชายว่า “อ้ายแดงทำไมไม่ฟัน” บุตรจะฟันเขาแต่มีคนมาแยงมีด บุตรจึงเอาไม้ตีและแทงเขาตายด้วยมีดปลายแหลม บิดาเป็นตัวการผู้ใช้ฐานฆ่าคนโดยเจตนา (คำพิพากษาฎีกาที่ 414 - 415/2464)

ไล่จับผู้ร้าย เจ้าพนักงานร้องสั่งว่า “จับเป็นไม่ได้ให้จับตายมีผู้เอาคำพูดของเจ้าพนักงานร้องต่อ ๆ ไป ผู้ที่ช่วยจับจึงยิงผู้ร้ายตาย ผู้สั่งมีความผิดฐานตัวการผู้ใช้ให้ฆ่าคน (คำพิพากษาฎีกาที่ 679 - 680/2471, 738/2491)

หมายเหตุ ควรพิจารณาควบคู่ไปกับคำพิพากษาฎีกาที่ 975/2508 จ. กับพวกร่วมกันมีปืนไปจุด ส. ขณะจุด อ. บิดา ส. เข้าขัดขวาง จ. ร้องว่าใครเข้ามายิงเลย ห. พวกของ จ. ยิงอ. ตาย จ. มีความผิดฐานร่วมกันเป็นตัวการฆ่า ห. ตามมาตรา 289 (6,7)

คำพิพากษาฎีกานี้ แตกต่างกับคำพิพากษาข้างต้นเพราะในกรณีนี้ จ. กับ ห. ได้ร่วมกันมา

แต่แรกอยู่แล้วจึงเป็นตัวการในการกระทำความผิดด้วยกัน

1.2 การกระทำนั้นต้องเป็นความผิดอาญา กล่าวคือถ้าการกระทำที่ใช้มิใช่ความผิดอาญาแล้ว ย่อมไม่ใช่ผู้ใช้ให้กระทำความผิด เช่น ยุงส่งเสริม ให้เขาฆ่าตัวตายไม่เป็นความผิดอาญา ฉะนั้น ผู้ที่ยุงจึงไม่มีความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด (แต่อาจเป็นความผิดตามมาตรา 293 ได้)

1.3 ต้องมีเจตนาที่จะก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำการนั้น ๆ ด้วย กล่าวคือ ผู้ใช้ต้องมีเจตนาให้ผู้ถูกใช้กระทำความผิดตามที่ใช้

2. กรณีที่ความผิดมิได้กระทำลง ถ้าผู้ถูกใช้ให้กระทำความผิดมิได้กระทำความผิด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาผู้ใช้ให้กระทำความผิด

จำเลยหลอกลวงโจทก์ว่าจำเลยเป็นผู้ใกล้ชิดกับอัยการและผู้พิพากษา เรียกร้องเอาเงินเพื่อจะนำไปให้เพื่อช่วยให้บุตรโจทก์หลุดพ้นจากคดีอาญา โจทก์หลงเชื่อได้มอบเงินให้จำเลยไป การกระทำของโจทก์ดังนี้ เป็นการร่วมกับจำเลยในการนำสินบนไปให้เจ้าพนักงาน อันอาจถือได้ว่าโจทก์เป็นผู้ใช้ให้จำเลยกระทำความผิดโจทก์จึงมิใช่ผู้เสียหายที่จะนำคดีฐานฉ้อโกงมาฟ้องจำเลยได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 380/2506)

การหลีกเลี่ยงไม่รับหมายของศาลเป็นการละเมิดอำนาจศาลตามมาตรา 31(3) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กรณีเรื่องนี้ นายวิชัย ซึ่งเป็นทนายความเป็นต้นคิด และยุยงเสี้ยมสอนให้ตัวความเสียหายไม่รับหมายของศาล กรณีเป็นที่เห็นได้ว่าตัวความไม่มีความคิดนึกที่จะกระทำด้วยตนเอง นอกจากทำตามความคิดและคำเสี้ยมสอนของนายวิชัย นายวิชัยเป็นต้นตอและเป็นตัวการสำคัญในการกระทำผิดยิ่งกว่าตัวความเสียอีก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 84 ก็บัญญัติให้ผู้กระทำการดังกล่าวเป็นตัวการในความผิดนั้น ๆ ด้วย ซึ่งมาตรา 17 แห่งประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติว่า บทบัญญัติในภาค 1 แห่งประมวลกฎหมายนี้ให้ใช้กรณีความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น มาตรา 84 แห่งประมวลกฎหมายอาญาเป็นบทบัญญัติในภาค 1 และบทบัญญัติความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลก็ได้แสดงว่าบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ฉะนั้นนายวิชัยจึงมีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 31 (3), 33 ด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 102/2507)

ขณะที่ตำรวจเข้าจับกุมและแย่งปืนกับจำเลยที่ 1 อยู่นั้น จำเลยที่ 2 เข้าช่วยแย่งปืนจากตำรวจ เมื่อตำรวจจับจำเลยที่ 2 ได้ จำเลยที่ 2 ได้ร้องบอกให้จำเลยที่ 1 ขว้างระเบิดมือใส่ตำรวจ ดังนี้ จำเลย

ที่ 2 มีความผิดฐานต่อสู้อัดขวางเจ้าพนักงานกระทรวงหนึ่ง และใช้ให้ฆ่าเจ้าพนักงานอีกกระทรวงหนึ่ง
 จำเลยที่ 2 ใช้ให้จำเลยที่ 1 ฆ่าเจ้าพนักงาน แต่จำเลยที่ 1 ไม่กระทำตามจำเลยที่ 2 จึงมีความผิด
 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289 ประกอบด้วย มาตรา 84 วรรค 2 ซึ่งต้องระวางโทษ 1 ใน 3
 ของโทษประหารชีวิตกฎหมายไม่ได้บัญญัติโทษ 1 ใน 3 ของโทษประหารชีวิตไว้ จึงต้องนำประมวล
 กฎหมายอาญา มาตรา 52(1) มาใช้เป็นหลักในการกำหนดโทษ กล่าวคือให้ลดโทษประหารชีวิตเสีย
 1 ใน 3 ก่อน คงเหลือโทษเพียง 2 ใน 3 โทษให้จำคุกขั้นต่ำ 16 ปี แล้วคำนวณเอาเพียงครึ่งหนึ่งของ
 อัตราโทษ 2 ใน 3 ผลลัพธ์ก็คือลงโทษจำคุกจำเลยมีกำหนด 8 ปี

โจทก์ได้บรรยายฟ้องว่าจำเลยที่ 2 ได้บอกให้จำเลยที่ 1 ใช้ลูกระเบิดมือขว้างปาทำร้ายตำรวจ
 โดยเจตนาจะฆ่าให้ตาย การที่จำเลยที่ 2 บอกให้จำเลยที่ 1 ใช้ลูกระเบิดมือขว้างเจ้าพนักงานโดยเจตนา
 จะฆ่าให้ตายนั้น ก็เท่ากับจำเลยที่ 2 ใช้ให้จำเลยที่ 1 เอาลูกระเบิดมือขว้างเจ้าพนักงานเพื่อจะฆ่าให้
 ตายนั่นเอง จึงถือได้ว่าโจทก์ประสงค์ให้ลงโทษจำเลยที่ 2 ฐานเป็นผู้ใช้ให้จำเลยที่ 1 ฆ่าเจ้าพนักงาน
 ผู้กระทำการตามหน้าที่ด้วย (แม้โจทก์จะไม่ได้อ้าง มาตรา 84 ก็ตาม) (คำพิพากษาฎีกาที่ 91/2510)

โจทก์เข้าบ้านของ ส. ต่อมาถูก ส. พ้องขับไล่ ศาลล่างทั้งสองพิพากษาขับไล่โจทก์ แต่โจทก์
 มิได้รับทราบคำสั่งขับไล่ของศาลที่ให้โจทก์ออกจากบ้านใน 1 เดือน โจทก์ฎีกา ระหว่างฎีกาโจทก์ไป
 ต่างจังหวัดใส่กุญแจบ้านและฝากเพื่อนบ้านให้ดูแล จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นสามี ส. ให้จำเลยที่ 2 ตัดกุญแจ
 กุญแจบ้านออก และให้จำเลยที่ 2 เข้าไปอาศัยในบ้าน เมื่อโจทก์ยังไม่ทราบคำสั่งขับไล่โจทก์ก็ยังมีสิทธิ
 เข้าอยู่ในบ้านพิพาทซึ่งโจทก์ยังครอบครองอยู่ จำเลยเป็นผู้ใช้ให้บุกรุกตาม มาตรา 362,84 (คำพิพากษาฎีกา
 ที่ 363/2518)

จำเลยที่ 4, ที่ 6 แปรรูปไม้โดยไม่มีคู่มือแสดงฐานะคนงานรับจ้าง จำเลยที่ 1 เป็นผู้รับอนุญาต
 ตั้งโรงงานแปรรูปไม้ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับแปรรูปไม้ตามที่ได้รับอนุญาต จำเลยที่ 2 เป็นผู้จัดการ
 จำเลยที่ 4 ที่ 6 มีความผิดฐานทำการแปรรูปไม้โดยไม่ได้รับอนุญาต จำเลยที่ 1,2 เป็นผู้ว่าจ้างใช้ให้
 จำเลยที่ 4 ที่ 6 กระทำผิดแปรรูปไม้โดยไม่ได้รับอนุญาตด้วย (คำพิพากษาฎีกาที่ 786/2519)

จำเลยร้องบอกให้ อ. ยิงตำรวจ และร่วมกับ อ. ยิงตำรวจโดยตั้งพานท้ายปืนของตำรวจไว้
 ไม่ให้ป้องกันตัวเป็นการยัให้ผู้อื่นทำผิดและร่วมกันกระทำผิดด้วย จึงเกลื่อนกลืนเป็นกรรมเดียวฐาน
 เป็นตัวการร่วมกันพยายามฆ่าเจ้าพนักงาน (คำพิพากษาฎีกาที่ 185/2520)

จำเลยลักใบยาโดยใช้ ร. และ ก. ขนไป ร.ก. ไม่รู้ ไม่ได้ร่วมทำผิด จำเลยเป็นผู้ลักทรัพย์
 ไม่ใช่ให้ ร.ก. ทำผิด (คำพิพากษาฎีกาที่ 2961/2522)